

KULTÚRA

Régi tudományok mai szemmel – Neolatin konferencia Szegeden

Ez a tartalom archív! A cikkben szereplő információk a megjelenés óta megváltozhattak.



Megjelent: 2015.11.01. 07:27

Szerző: MTI 

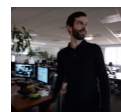


A reneszánsztól a felvilágosodásig tartó neolatin kultúra magyarországi képviselőivel és műveivel foglalkozik az a háromnapos konferencia, amely csütörtökön kezdődik Szegeden – mondta el az egyik szervező, Kasza Péter, a Szegedi Tudományegyetem adjunktusa az MTI-nek.

Ebben az 1300-as évek elejétől az 1700-as évek végéig tartó fél évezredben az európai kultúra közös nyelve a brit szigetektől Erdélyig, Skandináviától Dél-Itáliáig javarészt a latin volt. Létezett egy közös európai kulturális elit, amelyet az egységes antik-keresztény alapok és a klasszikus európai kultúra közös nyelve, a latin szorosan összefűzött. Körükben egy ma már elképzelhetetlen kétnyelvűség uralkodott. Mi több, a költők, tudósok kulturális témákban gyakran jobban ki tudták fejezni magukat latinul, mint az anyanyelvükön. Ennek az elitnek szerves részeként, a nagy közös európai szellemi tér egyenrangú szereplőiként alkottak évszázadokon át a Kárpát-medencében élő írók, tudósok is – fejtette ki a kutató. A közös nyelvnek köszönhető nem csak az, hogy akkoriban a magyar szellemi elit otthonosan mozgott a nyugati kultúrában, de az is, hogy az európai elit nyelvi nehézségek nélkül ismerhette meg a magyar alkotásokat – fűzte hozzá. A 19-20. századi magyar költészet legkiválóbb értékeivel is csak vajmi kevesen lehetnek tisztában a nyelvhatárokon túl, ezzel szemben a latinul író *Janus Pannoniust*, *Mátyás király* kortársát a 15. század második felének egyik legkiemelkedőbb európai humanista verselőjeként tartották számon – emelte ki *Kasza Péter*.

A nemzeti nyelvek előtérbe kerülésével a latin nyelven írott művek fokozatosan kiszorultak és mára szinte eltűntek az irodalmi kánonból, holott nélkülük csak részleges képet kaphatunk a megelőző századok műveltségéről. Ezen próbálnak változtatni a neolatin filológia művelői – jegyezte meg a szakember. Magyarországon például a 15. század végéig az irodalmi alkotások 90 százalékát latin nyelven írták. Az arány a következő évszázadban kezd a reformáció nyomán a magyar javára billenni. Igaz, hogy a 16. század végén *Balassi Bálint* már kizárólag magyarul versel, ám még a szigetvári hős dédunokája, *Zrínyi Miklós* 17. század második felében írt prózai műveiben is természetes, hogy a szerző magyarról latinra vált és mintha erről meg is feledkezne, oldalakon át ezen a nyelven fejt ki gondolatait – mondta a kutató, aki emlékeztetett arra is: Magyarországon egészen 1844-ig a latin volt a hivatalos nyelv.

FRIS



Az idei szegedi neolatin konferencia a két évvel ezelőtti hasonló rendezvény folytatása. Akkor a humanista történetírásról és a 18. századi szépirodalomról szóltak az előadások, jövő héten a 15-18. századi magyarországi latin nyelvű tudományos irodalommal foglalkozik az ország számos egyeteméről, kutatóintézetéből érkező 29 előadó. Külön szekciókban vizsgálják a korszak asztrológiai, poétikai, teológiai, orvosi, történeti és politikai tudományos irodalmát. Az egyik előadás például a 17. századi radikális pacifizmus eszmekörét járja körül, mely szerint a keresztényeknek nemcsak támadó, de még védekező háborút sem szabad folytatniuk, ami a török háborúktól szenvedő Kelet-Közép-Európában különösen ellentmondásos fogadtatásra számíthatott.

A természettudományos szekcióban több előadás foglalkozik a szinte egész neolatin korszakban nagy népszerűségnek örvendő csillagászatral és asztrológiával, amelyek fokozatos szétválása erre az időszakra tehető. A korszak kezdetén Mátyás király még jelentősebb döntései előtt konzultált udvari asztrológusaival, hogy az előjelekről tájékozódjon. Ma már ugyan az asztrológia nem minősül egzakt tudománynak, művelődéstörténeti jelentősége mégis felbecsülhetetlen. A maga korában a kulturális közbeszéd egyik mindenki által értett, használt része, "slágertéma" volt, és így a magas kultúra egyik építőeleme is. Ha azonban a régi műveltség egy ilyen rétege feledésbe merül, akkor egy egész korszak kultúrájának, máig érvényes irodalmi és képzőművészeti teljesítményeknek értelmezése, befogadása is szegényesebbé válik – emelte ki a szakember. A konferencián két történeti szekció is lesz: az egyikben a dokumentumokra támaszkodó, forráskritikával dolgozó, mindinkább tudományos igényű történeti irodalmat vizsgálják, köztük a legelső magyarországi várostörténetet, mely Szombathely krónikáját dogozza fel. A másik szekció viszont az eredetmítoszokhoz, legendákhoz kapcsolódó, inkább az antikvitás mintáit követő történeti irodalomra koncentrál. A Medicina-szekció előadásai az orvostudomány fejlődési állomásait vizsgálják: hogyan válik ki az emberi testet és betegségeit a klasszikus ókori, középkori szövegek és tekintélyek alapján tárgyaló ismeretanyagból a valódi, kísérleti, tapasztalati alapokon nyugvó természettudomány. A poétikai szekció egyik érdekesnek ígérkező előadása egy 18. századi magyar solymászati tankölteményről szól, amelynek szerzője Európában szinte egyedülálló módon versben dolgozta fel mindazt, amit középkor és a kora újkor talán legnépszerűbb, fejedelmi sportjáról tudni érdemes. Ráadásul a solymászatnak Magyarországon különleges rangja volt, miután ezt a nemes ragadozót az Árpádok óta totemállatként tisztelt turul madárral rokonították.

Kasza Péter elmondta: a rendezvény célja a neolatin tudományterület magyarországi eredményeinek szisztematikus bemutatása. A távlati tervek szerint a konferenciasorozat idővel megteremtheti azt a tudásbázist, amelyen a magyarországi neolatin kultúra mindaddig hiányzó tudományos összegzése is elkészülhet. A konferencia helyszínválasztását az indokolja, hogy az országban egyedül Szegeden folyik egyetemi keretek között neolatin képzés – fűzte hozzá a szegedi klasszika filológia és neolatin tanszék oktatója.

Kommentek

0 hozzászólás

Rendezés: Legrégebbi ▾



Hozzászólás írása...

Facebook Hozzászólások modul

HASONLÓ TÉMÁK: #SZEGED #KONFERENCIA #TÖRTÉNELEM